

Paraša: Cav

5 096 písmen

1 353 slov

97 veršů

170 řádek

18 micvot

וְכַל־דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכָל מוֹשְׁבֵי־תֵיכֶם לְעוֹף וְלִבְהֵמָה: כָּל־
נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־תֹאכַל כָּל־דָּם וְנִכְרְתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּיהָ:

A nejezte v žádném ze svých sídlišť ani krev z ptactva a z dobytka!

Sidra pro tento týden: Cav**1. alija (Va-jikra 6:1–11)**

Tóra dále detailně rozebírá oběti, zmíněné v předchozí paraše. *Ola* má být ponechána ke spálení na oltáři po celou noc. **131. micva** Ráno kněz odstraní popel. **132. micva** Zapálení ohně na oltáři. Každý den je třeba na oltář přikládat dřevo, aby na něm stále hořely tři ohně. **133. micva** Oheň na oltáři nesmí vyhasnout. **134. micva** Moučná oběť *mincha* má být upečená nekynutá a kněží mají svůj podíl sníst uvnitř posvátného okrsku – *miškanu*. **135. micva** Chleby z oběti *mincha* nesmí být pečené vykynuté.

2. alija (6:12–7:10)

Každý kněz má během prvního dne své služby obětovat desetinu *efy* čisté mouky, půl ráno a půl odpoledne. **136. micva** Velekněz tuto oběť musí přinášet každý den. **137. micva** Z oběti *mincha* kněží nesmí nikdo nic jíst. **138. micva** Oběť za hřích (*chatat*) musí být podobně jako *ola* poražena v k tomu určené části *miškanu*. Detailní rozbor obětí za vinu (*ašam*). **139. micva** Zákaz jíst maso *chatat pnimit*, oběti za hřích, jejíž krev je k usmíření ve svatyni přinášena do stanu setkávání. **140. micva** Pravidla pro přinášení oběti za vinu (*ašam*). **141. micva** Pravidla pro přinášení dobrovolné oběti za vinu (*šlamim*).

3. alija (7:11–38)

Pokud někdo přežije nebezpečnou situaci, měl by přivést oběť díkyvdání (*hoda'a*), která spadá do kategorie smířčích obětí. S touto obětí jsou přinášeny opečené chleby. Nařízení konzumovat některé části z obětí po určitou dobu **142.–143. micva** Maso z dobrovolné oběti se musí sníst v den obětování, jinak se jedná o tzv. *notar*, který se jíst nesmí. **144. micva** Oběť slibu nebo daru může být snědena i dalšího dne, avšak třetího se jíst už nesmí – bude pokládána za mršinu (*pigul*). **145. micva** Je zakázáno jíst obětinu ve stavu rituální

nečistoty. **146. micva** Obětinu, která bude rituálně znečištěná, se musí spálit, nesmí se jíst. **147.–148. micva** Konzumace krve a určitých druhů tuků z konkrétních zvířat je přísně zakázána. Pravá plec a hrudí ze smířčí oběti jsou dány jako pokrm kněžím.

4. alija (8:1–13)

Tóra podrobně rozebírá sedmidenní inauguraci Aharona a jeho synů do kněžského úřadu. Jak jsme se již mohli dozvědět v paraše *Pekudej*, tato inaugurace začala již 23. adaru, týden před vztyčením *miškanu*. K tomu mělo dojít 1. nisanu. Moše omyje a oblékne Aharona do kněžských šatů a pomaže jeho hlavu olejem. Poté oblékne i jeho syny do jejich předepsaných oděvů.

5. alija (8:14–21)

Moše přinese býka jako oběť za hřích. Část z tohoto býka je spálena na oltáři, zbytek mimo tábor. Poté Moše přinese jako vzestupnou oběť. Aharon a jeho synové opírají své ruce o obě oběti.

6. alija (8:22–29)

Je obětován druhý beran za smířčí oběť. Moše potře krvi z oběti pravý ušní boltec, palec pravé ruky a pravé nohy Aharona a jeho synů.

7. alija (8:30–36)

Moše rovněž rozstříkne olej smíchaný s krví oběti na Aharona a jeho syny a stejně tak na jejich šaty. Moše dále instruuje kněží, jak mají jíst jim určené porce z inaugurační oběti a nařizuje jim, aby během celého týdne neopouštěli stan setkávání.

Haftara (Jirmeja 7:21–8:3, 9:22–23)

V haftarě prorok tepe Jisra'el za to, že původní smysl oběti jako prostředku pro přiblížení se k Bohu byl zcela převrácen a Jisra'el místo toho přináší lidské oběti modlám.

Víte co je Šušan Purim? A proč je 15. adaru? Ano, je to kvůli Šušanu, kde Židé měli dovoleno zúčtovat se svými protivníky o jeden den navíc a boje ustaly až 15. adaru. V Talmudu se učí, že ve městech ohrazených hradbou od dnů Jehošuy bin Nun se proto megila čte 15. adaru. A víte, že podle některých patří mezi tato města i Praha? Skutečně, jednu dobu se tak dělo. Rav Elazar Flekeles, žák velkého rabína Jechezkela Landaua, píše ve svém díle *Tešuva me-ahava*: „Zde v Praze byli moji otcové a jejich otcové zvyklí číst megilu i 15. adaru a v ten den si posílat dárky i dary chudým i pořádat hostinu a dělat vše stejně jako 14. adaru s jedním rozdílem, a tím byla recitace požehnání nad čtením megily, neboť si nebyli jisti, že Praha byla skutečně opevněna již za dnů Jehošuy. A tak jsem byl i já vychován, ale většina obyvatel našeho města už čte pouze 14. adaru.“ Tak Šušan Purim sameach – i když ho tu neslavíme, neboť vzhledem k některým okolnostem by takový dvoudenní Purim mohl být poněkud náročný.

Není oběť jako oběť

„Jen si vršte své zápalné oběti...“ (Jr 7:21)

V paraše Cav studujeme zákony o četných obětech a dozvídáme se, které zvíře je k obětování vhodné, které nikoli, jak je připravovat a kdo může kdy jít které části oběti. Může se nám proto zdát na první pohled paradoxní, že zrovna k tomuto oddílu Tóry, který zdůrazňuje ústřední význam zvířecí oběti jako prostředku k uctívání Nejvyššího, nám haftara říká něco docísta jiného.

Jirmejahovo proroctví je, jak už jsme si u tohoto proroka, působícího v období předcházející zániku judského království mohli všimnout, tvrdou, někdy až hořce výsměšnou předpovědí blížíci se zkázy: „Jen si vršte své zápalné oběti k svým dobrovolným obětem a jezte maso! Já jsem však v den, kdy jsem je vyvedl ze země Micrajim, s vašimi otci nemluvil o zápalech a obětech a nepřikázal jsem je. Jen tuto jedinou věc jsem jim přikázal, říkáje: Budte poslušni mého hlasu a stanu se vám Bohem, budete mým lidem a pro vlastní dobro půjdete každou cestou, již vám přikáži!“ (Jr 7:21–23)

Tenž Bůh, který v paraše Cav předává nařízení ohledně obětí, se nyní ústy proroka Jisra'eli vysmívá, že mu přinášeni obětí nebude nic platné. Národ, který se zpronevěřil základnímu principu Tóry – neuctívat více bohů a neupínat se k pohanským praktikám, mezi které patřilo i obětování vlastních dětí – těžko usmíří svá provinění a své hříchy porážkou nevinných dobytčat.

Právě obětování vlastních potomků byla jedna z nejobludnějších věcí, kterých se Jisra'el měl za dnů království dopouštět. Mezi ostatními kenaánskými národy se jednalo o poměrně rozšířenou praxi, která měla přinést rodu blahobyt a moc, a Tóra i proroci se vůči ní staví s neskrývaným odporem a nenávisí. Polemikou proti takové praxi je možná již *akedat Jicchak* a pojmy spojené s tímto typem modloslužby jsou známé i dnes. Předně je to molech nebo též moloch. Dnes je moloch něco obludného, co požírá všechno možné (nejčastěji se jedná o nějaký obří projekt, požírající veřejné finance). V dobách králů a proroků byl molech jedním z kenaánských božstev (i jeho jméno je odvozeno od melech, král), jehož oltář byl umístěn v údolí synů Hinomových – *gej ben hinom*, později zkráceno na *gehinom*.

Prorok Jirmejahu jej ve svém proroctví nazývá jménem Tofet.

Moloch byl v údolí synů Hinomových, mimo Jeruzalém a na odlehklém místě. Byla tam modla s tváří telete a s rukama rozpačenými jako člověk, který něco přijímá. Tuto modlu pak zahřívali, až se jeho ruce podobaly ohni. Vedlo k němu sedm bran a každý do nich vstupoval podle své oběti. Kdo obětoval ptáka, vstoupil první branou. S kozlem vstupoval druhou, s beránkem třetí, s teletem čtvrtou, s býčkem pátou a s býkem šestou. Tomu, kdo obětoval své dítě, modlářští kněží říkali, že nad něj není. ... Modlářští kněží pak otci vzali dítě a vložili ho na ruce molochovy, zatímco tloukli do bubnů, aby otec neslyšel křik svého dítěte. ... To je to, co je psáno (Jr 7,31): „A zbudovali výšiny Tofetovi v údolí synů Hinomových, aby tam v ohni, jak jsem já nepřikázal a jak by mě ani nenapadlo, spalovali své syny a dcery.“ A co znamená slovo tofet? Že tloukli do oněch bubnů (tof). Jaký je význam slova Hinom? To modlářští kněží volali k molochovi, když dítě křičelo: „Jehane lecha, ať se ti to líbí!“ Tady vidíš, jak horlili pro modloslužbu! Svatý, budíž veleben, řekl: „To kvůli zlému pudu (jecer ha-ra) jste zhřešili a odešli do vyhnanství. V budoucím věku z vás tento zlý pud vykořením.“ (Midraš Tanchuma)

Prorok varuje, že se místo, kde byla modloslužba páchána, stane místem trestu a odplaty. I dnes je v hebrejštině slovo *gehinom* jedním z výrazů označujících peklo. V Jirmejahově proroctví bude ono údolí naplněno kostmi králů, kněží i obyvatel Jeruzaléma. Avšak nebývá zvykem, aby haftara končila takto negativně. Proto je k ní přidáno ještě několik veršů z 9. kapitoly: „Ať se moudrý nechlubí svou moudrostí, hrdina ať se nechlubí svým hrdinstvím a boháč ať se nechlubí svým bohatstvím. Ať se však chlubí rozumem, kdo mne poznal, protože já, Hospodin, jsem ten, kdo na zemi působí milost, soud a dobročinnost, protože v nich mám zalíbení.“ Oběť – *korban* – je totiž jen prostředek, jak se k Bohu přiblížit, nikoli cíl. Milost, spravedlivý soud a dobročinnost je tím, co od nás očekává, v čem má zalíbení.

